Nr. 14. Stanisławów, 15. kwietnia 1928 Rok I. — Ч. 14. Станиславів, 15 квітня 1928. Рік I.

PRAWO ROLNIKA — ПРАВО РІЛЬНИКА

Organ Związku Zawod. Rolników dla Wojew. Wschodnich
Орґан Звязку Завод. Рільників для Воєв. Всхідних
WYCHODZI w KAŻDĄ NIEDZIELĘ   ВИХОДИТЬ КОЖДОЇ НЕДІЛІ

Prenumerata roczna . . zł. 10— | Prenumerata kwartalna . zł. 2·60
Пренумерата річна . зл. 10— | Пренум. чвертьрічна . зл. 2·60

Cena jednego egzemplarza 20 gr.
Ціна одного примірника 20 сот.

Adres Redakcji i Administracji:
STANISŁAWÓW, GMACH STAREGO SĄDU,
PLAC TRYNITARSKI. — Telefon Nr. 211.
Адрес Редакції і Адміністрації:
СТАНИСЛАВІВ, ДІМ СТАРОГО СУДА,
ПЛОЩА ТРИНІТАРСЬКА. — Тел. Ч. 211.

Za Kom. Redakcyjny Poseł Walerjan Niedźwiecki
За Ком. Редакц.: Посол Валєріян Нєдзвєцькнй
Kierownik Redakcji i Redaktor odpowiedzialny:
Zbigniew Orwicz.
Управитель Редакції і за редакцію відповідає:
Збігнєв Орвич.

Statystyka ludności w Państwie.

Rolnictwo 65%, Przemysł 14%, Różne zawody 13%, Handel 8%.

Статистика насел. в Державі.

Рільництво 65%, Промисл 14%, Ріжні заводи 13%, Торговля 8%.

Z życzeniami.

Dwa są święta, które świat chrześcijański obchodzi w szczególnie podniosłym nastroju: Boże Narodzenie — pamiątka tego dnia, w którym Światło Żywe wytrysnęło z ciemności bytu i Wielkanoc — triumf tej Światłości nad światem, zwycięstwo wiekuiste niezmiennego pierwiastka nad przemijającym splotem zjawisk materjalnych. Symbolem światła, ku któremu od wieków, w pamięci już zaginionych, zwracały się oczy i dusze ludzkie, jest życiodajne królewskie słońce. I jest w tem głęboka myśl, że kościół nakazuje obchodzić pamiątkę Zmartwychwstania Pańskiego właśnie w okresie wiosennego porównania, w którem słońce zwyciężywszy noc, coraz wyższy bierze lot na sklepieniu niebios, coraz pełniejszym goreje blaskiem i budzi całą przyrodę do nowego życia.

Ale między narodzeniem a zmartwychwstaniem leży całe życie. lata pracy i siewu,

З желаннями.

Два є свята, котрі пристіянський світ обходить в незвичайно взнеслім настрою: Різдво Христове — памятка того дня, в котрім Живе Світло засіяло з темноти буття і Великдень — тріюмф тої Світлости над світом, віковічна побіда незміненої судьби над проминаючим сплетом матеріяльних явищ. — Символом світла, до котрого від віків, в памяти вже забутих, зверталися очі і людські души, є життєдайне королівське сонце. І є в тім глубока гадка, що Церква наказує обходити памятку Воскресення Христового, якраз в часі весняного порівнання, в котрім сонце побіджує ніч, чимраз вище взлітає на небосклін, чимраз повнійшим горить блеском і будить цілу природу до нового життя.

Але між народженнєм, а воскресеннєм лежить ціле життє. Літа праці і сіву, при-

przypieczętowane krwawą ofiarą na skalistem wzgórzu Golgoty. O tem też pamiętać musimy w radosnym dniu Zmartwychwstania.

Patrzmy — nastrój wielkiego tygodnia jest posępny, pełem żałoby i rozmyślań. Męka Pańska, straszliwa śmierć na krzyżu Boga-Człowieka, złożenie Go do grobu.

Noc zsuwa się znowu na świat, ciężka, bezgwiezdna i ni to kamień mogilny kładzie się na dusze; noc pełna chichotu szatańskiego i larw snujących się między żywymi.

I w tej nocy właśnie dokonuje się cud. Okryty jej mrokiem i stokroć czarniejszym mrokiem śmierci, spoczywa Chrystus. Wszystko się rozprzęga, wszystko się rozpada, wszystko się waży na wielkich szalach.

Wielka Tajemnica i Wielka Noc.

Aż wreszcie trzeciego dnia... Pękają bramy śmierci, struchlała cofa się noc i własną mocą w majestacie ofiary i zwycięstwa wstaje Pan z grobu...

I o wiosennym, pachnącym zmierzchu buchną łuną na przestwór kościoły i cerkwie, światłami rozjarzą się ołtarze i wichrem wyrwie się z piersi radosna, triumfem zanosząca się pieśń. I na spiżowych skrzydłach dzwonów niesiona rozhula się od ziemi aż po niebo jednem potężnem „Alleluja".

Niechaj zatem dziś, w dniu tego wielkiego Święta naszych braci z pod zielonego sztandaru, obrządku grecko-katolickiego, Wojewódzkiemu Związkowi Zawodowych Rolników wolno będzie złożyć Wszystkim najgoretsze, z głębi serca płynące życzenia. Oby rok przyszły zastał nas już razem silnie zjednoczonych, w wytężającej pracy dla wspólnego dobra.

печатані кровавою офірою на скалистім взгірю Голгофти. О тім рівнож памятати мусимо в радіснім дни Воскресення.

Дивімся — настрій великого тижня є сумний, повен жалоби і роздумувань. Страждання Христове, страшна смерть на хресті Бого-Чоловіка, зложеннє Його до гробу.

І опісля знова зсувається на світ ніч, тяжка, без звізд і мов камінь з могили тяжить на душі; ніч повна чортівського сміху і вештаючихся лярв поміж живими.

У тій ночі іменно доконується цуд. Окритий сумерком, і стократно чорнійшим сумерком смерти, спочиває Христос. Все розпрігається, все розпадається, все важиться на великих шалях.

Велика Тайна і Велика Ніч.

Аж в кінці третого дня. — Пукають ворота смерти, перелякана відходить ніч і власною силою в маєстаті офіри і побіди встає Господь з гробу...

І у веснянім, пахучім сумерку спалахнуть полумям на підсоннє, церкви і костели світлами засіяють вівтарі і вихром вирветься з грудей радісна, тріюмфом розносячася пісня. І на сніжевих крилах дзвонів несена — розгуляєсься від землі ген по небо одним могучим „Христос Воскрес".

Проте нехай сьогодня, в день того Великого Свята наших Братів з під зеленого прапору, греко-кат. віроісповідання, Воєвідському Союзови Заводових Рільників — буде вільно зложити Всім найгорячійші, з глубини серця пливучі бажання. Щоби будучий рік застав нас вже разом сильно сполучених, в напруженій праці для загального добра.

Na czasie.

Okręgowy Urząd Ziemski.

Z dniem 1 kwietnia 1928 r. został otwarty w Stanisławowie Okręgowy Urząd Ziemski, którego teren działalności rozciąga się na Województwo Stanisławowskie. Okręgowemu Urzędowi Ziemskiemu w Stanisławowie, jako władzy II-giej instancji z ramienia Ministerstwa Reform Rolnych, podlegają w I-ej instancji następujące Powiatowe Urzędy Ziemskie:

1) w Stanisławowie (powiaty polityczne Stanisławów, Kałusz, Tłumacz, Nadwórna, Bohorodczany i Rohatyn),

2) w Stryju (powiaty polityczne Stryj, Żydaczów, Dolina, Turka i Skole), oraz

3) w Kołomyji (powiaty polityczne) Kołomyja, Śniatyn, Horodenka, Kosów i Peczeniżyn).

Od daty więc 1 kwietnia 1928 r. wszelkie sprawy wchodzące w zakres działania urzędów ziemskich, zarówno nowe jak i rozpoczęte a niezakończone przez Okręgowy Urząd Ziemski we Lwowie, przejęte zostały według terytorjalnej właściwości przez nowy Okręgowy Urząd Ziemski w Stanisławowie.

Siedziba Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Stanisławowie mieści się przy ul. Sobieskiego l. 11. (I. piętro); w tym samym gmachu (wejście od ul. Smolki) ma również pomieszczenie miejscowy Powiatowy Urząd Ziemski.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос Воскрес!
Радість з неба сіяє ясна;
Завитала Пасха красна;
Всі радіймо щиро нині,
Бог дав щастя всій родині,
Бог дав радість нам з небес:
Христос Воскрес!

Христос Воскрес!
Мир нам сам Христос приносить,
Мир нам небо днесь голосить,
Мир той Божій всі витаймо,
Божу Пасху споминаймо.
Боже чудо з всіх чудес:
Христос Воскрес!

Христос Воскрес!
Гимн апостоли співають,
Жах і смуток забувають,
Боже слово всім голосять
І спасеннє їм приносять;
А спасеннє йде з небес:
Христос Воскрес!

Христос Воскрес!
В Божій правді просвітімся,
В Божій правді звеселімся,
Щезла вже страшна неволя,
Завитала краща доля,
Божа благодать з небес:
Христос Воскрес!

Христос Воскрес!
Радуйтеся Божі люде,
Най між нами згода буде,
Най зросте в нас любов Божа,
Чиста, тиха, як цвіт-рожа!
Та любов прийшла з небес:
Христос Воскрес!

Ustalenie warunków pracy i płacy robotników rolnych na terenie województwa stanisławowskiego.

Art. 7.

Zatargi, wynikłe na tle umowy o pracę pomiędzy pracodawcami a robotnikami rolnymi, regulują Komisje Rozjemcze, bądź Sądy Państwowe, według kompetencji. Skargi na Komisję Rozjemczą wnosi się do Inspektoratu Pracy w 2-ch równo brzmiących egzemplarzach, z których jeden ma być doręczony pozwanemu wraz z wezwaniem do jawiemia się przed Komisją Rozjemczą. Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno: 1) pracodawcy wstrzymywać świadczeń, 2) pracownikowi przerywać pracy.

W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przewinienia może pracodawca wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszystkie świadczenia, wrazie jednak wygrania sporu przez robotnika pracodawca winien wydać zaległe świadczenia wraz z dodatkiem miesięcznym 1% w zbożu, 2% w gotówce. Koszta świadków powołanych przez Komisję Rozjemczą, oraz ich stratę czasu, jakoteż straty czasu pracownika, ponosi ta strona, która spór przegrała. O wysokości tych kosztów orzeka Komisja Rozjemcza, względnie Sąd Państwowy.

Czas pracy.

Art. 8.

Rozkład godzin pracy ustala się podług poniższej tabeli, przyczem robotnicy fornale mają być zwalniani przed południem o pół godziny wcześniej, aniżeli inne kategorje pracowników, a to dla koniecznego obrządku inwentarza.

Przyjmuje się czas słoneczny z tem, że za początek pracy zrana i popołudniu uważa się wyjście z podwórza, a za koniec zejście z pola. Początek i koniec pracy zaznacza się sygnałem. O ile pole odległe jest więcej niż 2 km od podwórza, należy robotnika zwolnić z pracy o 10 minut wcześniej w stosunku do każdego kilometra powyżej dwóch. Wrazie pilnej potrzeby, powyższy podział pracy może być zmieniony, jednakże tylko w ten sposób, by ogólna ilość godzin została ta sama.

Na żądanie pracodawcy wrazie pilnej potrzeby pracownicy są obowiązani do pracy poza wyżej określonym czasem, lecz za osobnem wynagrodzeniem po cenach za godzinę o 50%

Miesiące		Praca do południa	Przerwa na śniadanie	Przerwa objadowa	Praca popołudniu	Przerwa na podwieczorek
Styczeń		8—12	—	1 1/2	1 1/2 - 4	—
Luty		7 1/2 12	—	1 1/2	1 1/2 - 5	—
Marzec	1 10	7 - 12	—	1 1/2	1·30 — 5·30	—
	11—20				1·30 6·	
	21—31				1 30 6·30	
Kwiecień	1—10	6—12	1/2	1 2/2	1·30 6 40	—
	11—20				1·30 7 —	
	21 - 30				1 30 - 7 20	
Maj	1 - 10	6—12	1/2	1 1/2	1·30 - 7 30	1/2
	11—20				1·30 - 7·50	
	21—31				1·30—8· —	
Czerwiec	1—10	6 - 12	1/2	2	2·00—8 20	1/2
	11—20				2·00 8 20	
	21—30				2·00—8 30	
Lipiec	1 - 10	6 - 12	1/2	2	2 00 - 8·30	1/2
	11 - 20				2·00 - 8·20	
	22 - 31				2·00 - 8· —	
Sierpień	1—10	6—12	1/2	2	2·00 7 50	1/2
	11 - 20				2 00 - 7·30	
	21—31				2·00—7· —	
Wrzesień	1—10	6 - 12	1/2	1 1/2	1·30—6·40	—
	11—20				1·30—6·20	
	21 — 30				1 30 - 6· —	
Październik	1—10	7—12	—	1 1/2	1·30 5·50	—
	11 - 20				1·30 - 5·20	
	21 - 31				1 30—4·50	
Listopad		7 1/2 12	—	1 1/2	1·30 - 4 15	—
Grudzień		8—12	—	1 1/2	1·30—3 45	—

O naszym Związku.

Podczas Walnego Zebrania Wojew. Z. Z. R. wygłosił p. Kier. Woj. Marjan Walter referat, który w całości drukujemy.

Siła ekonomiczna i społeczna współczesnych państw zależy przedewszystkiem od materjalnych i moralnych warunków bytu większości obywateli.

W Polsce większością tą jest ludność rolnicza, której byt materjalny, zamożność i skala życia są ściśle związane i uzależnione od stanu i rozwoju produkcji rolniczej. Od stopnia dobrobytu i siły nabywczej tej ludności zależy pojemność naszego rynku wewnętrznego dla wytworów produkcji przemysłowej i rzemieślniczej, których rozwój i byt opiera się przedewszystkiem na wewnętrznej konsumpcji kraju.

Analiza budżetu państwowego prowadzi nas do wniosku, że obciążenie rolnictwa podatkami bezpośredniemi jest znacznie większe, jak przed wojną, że rolnictwo płaci więcej, niż połowę całej sumy państwowych podatków bezpośrednich, a conajmniej połowę podatków pośrednich. Jeżeli zaś uwzględnimy ze wpływy z podatków od ludności nierolniczej zależą w znacznym stopniu od napięcia obrotów handlowych, o czem decyduje siła nabywcza ludności rolniczej, to uznać musimy, że gmach naszych finansów państwowych opiera się przedewszystkiem na rolnictwie, że osłabienie siły płatniczej ludności rolniczej grozi bezpośrednio załamaniem równowagi naszego budżetu państwowego.

Powyższe zrozumiał dzisiejszy Rząd. Pragnie oprzeć się na tej większości, pragnie wesprzeć tych twórców bogactwa naszego kraju i przez nich dosięgnąć wielkiej aktywności budżetu państwowego. Jednakowoż potrzeby rolnika, do tej chwili, nie były wypowiadane korporatywnie Wszystkie niemal stany czy handlowe, czy przemysłowe, skupiały się w Związki jeden Rolnik pozostawał luzem.

Wprawdzie egzystują potężne, o wielkiej doniosłości Towarzystwa gospodarskie, syndykaty, kooperatywy, które oddają rolnictwu od wielu lat nieocenionej pożyteczności usługi, lecz mają one znaczenia terytorjalne, dzielnicowe, lub jednostronne i w specjalnym kierunku.

Dlatego obecny Rząd, przez p. Wojewodę Dr. Morawskiego, uchwycił genjalną myśl p. Hrabiego Łubieńskiego tworzenia Związków Zawodowych Rolników, które mają objąć całe Państwo. Związać w jedną Rodzinę wszystkich Rolników całego Państwa. Ta silna organizacja ma być bratnią armją pod zielonym sztandarem, związaną wspólnymi interesami jednego stanu i ożywioną patrjotyzmem państwowym. Dewizą zaś, — wzajemna pomoc i niezłamana solidarność.

(C. d. n.)

На часі.

Окружний Земський Уряд.

З днем 1-го квітня 1928 р. зістав отворений в Станиславові Окружний Земський Уряд, котрого область діяльности розтягається на Станиславівське Воєвідство. Окружному Земському Урядови в Станиславові, яко власти II-гої інстанції з рамена Міністерства Рільних Реформ, підлягають в I-ій інстанції слідуючі Повітові Земські Уряди:

1. в Станиславові (політичні повіти Станиславів, Калуш, Товмач, Надвірна, Богордчани і Рогатин),

2. в Стрию (політичні повіти Стрий, Жидачів, Долина, Турка, Сколє), рівнож

3. в Коломиї (політичні повіти Коломия, Снятин, Городенка, Косів і Печеніжин).

Від дати 1-го січня 1928 р. всякі справи входячі в обсяг ділання Земських Урядів нарівні нові як і розпочаті, а не покінчені через Окружний Земський Уряд у Львові, зістали приняті після територіяльного признання через новий Окружний Земський Уряд в Станиславові.

Осідок Окружного Земського Уряду в Станиславові міститься при вул. Собіського Ч. 11. (I. поверх); в тім самім будинку (вхід від вул. Смольки) має рівнож поміщеннє місцевий Повітовий Земський Уряд.

Усталення услівій праці і платні рільних робітників на области Станиславівського Воєвідства.

Арт. 7.

Спори, повсталі на підставі умови о праці поміж працьодавцями а робітниками рільними, полагоджують Мирові Комісії, або Державні Суди після компетенції. Скарги на Мирову Комісію вноситься до Інспекторату Праці в 2-ох рівнозвучних примірниках, з котрих оден має бути доручений позваному разом з завізваннєм до ставленняся перед Мировою Комісією. До часу одержання дотичної ухвали або вироку, не вільно: 1. працьодавці задержувати винагороди, 2. робітникови переривати працю.

В виняткових случаях тяжкої провини може працьодавця задержати перед ухвалою або вироком всякі винагороди, на случай одначе виграння спору через робітника, працьодавця повинен видати залеглу винагороду враз з додатком місячним 1% в збіжу і 2% в готівці. Кошта покликаних свідків через Мирову Комісію, також страту часу, рівнож страту часу рабітника, поносить та сторона, котра програла спір. О висоті тих коштів рішає Мирова Комісія, зглядно Державний Суд.

О нашім Союзі.

Підчас Загальних Зборів Воєв. С. З. Р. виголосив п. Воєв. Управ. Маріян Вальтер реферат, котрий поміщуємо в цілости.

Економічна і суспільна сила теперішних держав залежить передовсім від матеріяльних і моральних услівій достатку більшости горожан.

В Польщі тою більшістю є рільниче населеннє, котрого матеріяльний достаток, заможність і степень життя є стисло звязані і залежні від стану і розвою рільничої продукції. Від степення добробуту і набуваючої сили того населення залежить обєм нашої внутрішньої торговлі для витворів промислової і рукодільничої продукції, котрих розвій і буттє опирається передовсім на внутрішній консумпції краю.

Аналіза державного буджету провадить нас до внеску, що обтяжаннє рільництва безпосередними податками є значно більше як перед війною, що рільництво платить більше чим половину цілої суми державних безпосередних податків, а принайменче половину посередних податків. Наколи отже узгляднемо, що впливи з податків від не рільничого населення залежать в більшім степені від напруження торговельних оборотів, о чім децидує набуваюча сила рільничого населення, то признати мусимо, що будинок наших державних фінансів опирається передовсім на рільництві, що ослабленнє платничої сили рільничого населення грозить безпосередно заломаннєм рівноваги нашого державного буджету.

Повище зрозуміло сьогоднішне Правительство. Котре бажає опертися на тій більшости, бажає підпомочи тих творців богацтва нашого краю і через них досягнути великої активности державного буджету.

Одначе потреби рільника, до тої хвилини, не були корпоративно виповіджені. Майже всякі стани, чи торговельні, чи промислові, лучилися в Союзи — оден Рільник позіставав вільний.

Справді існують могутні, о великій взнеслости господарські Товариства, синдикати, кооперативи, котрі віддають рільництву від многих літ неоціненої пожиточности услуги, але мають вони територіяльні, дільничні, або односторонні значіння та в спеціяльним напрямі.

Длятого теперішне Правительство, через п. Воєводу Др. Моравського, повзяло ґеніялньу гадку п. Графа Лубєнського творення Союзів Заводових Рільників, котрі мають обняти цілу Державу. Звязати в одну Родину всіх Рільників цілої Держави. Та сильна організація має бути братньою армію під зеленим прапором, звязану пильними інтересами одного стану і оживлену державним патріотизмом. Напрямом котрої, — взаїмна поміч і незломна солідарність. (Дальше буде).

---

wyższych od przeciętnego pełnego zarobku godzinnego dorosłych pracowników dziennych w danym majątku. Poniższy rozkład pracy nie obowiązuje w stosunku do pastuchów, stróżów nocnych i dozorców, o ile wykonywane przez nich roboty nie przekraczają ich zwykłych obowiązków. (W dnie ulewne i wyjątkowej niepogody roboty w polu nie powinny być wykonywane),

Art. 9.

Obrządek inwentarza odbywa się poza godzinami pracy bez specjalnej dopłaty. Kolejne dyżury przy inwentarzu w nocy lub w dnie świąteczne obowiązują wszystkich fornali bez specjalnej dopłaty. Pastuch, względnie dziewki stajenne są wolne od pracy co trzeci dzień świąteczny (w niedziele i święta) i na ten czas zastępuje się ich przez innych wyznaczonych na ten cel pracowników.

Praca w dnie świąteczne może być wykonywana tylko za obopólną zgodą i po cenach o 100% wyższych od płacy w dnie powszednie, jednak w nagłej potrzebie są pracownicy zobowiązani 5 razy do roku pracować na żądanie pracodawcy w niedziele i dnie świąteczne za powyższem wynagrodzeniem.

C. d. n.

Ekonomja i gospodarstwo.

O nasiadywaniu gęsi i kaczek.

Gęsi i kaczki są to ptaki wodne, lubiące zimno bo pochodzą z krain północnych, gdzie śniegi i mrozy. Dlatego dał im Bóg tak sute i gęste upierzenie, dał im puch, który chroni je od zimna, oraz dał im zamiłowanie do pokarmów, które łatwo w wodzie znaleźć mogą i z pod śniegu nawet wydobyć i dał im błony do pływania.

Naturalnie, że kaczki i gęsi swojskie, domowe odzwyczaiły się od szukania sobie pożywienia i trzeba im go dostarczyć, ale trzeba też, znając ich sztukę i zamiłowanie, starać się im dogodzić. W czasie wiosennym kaczki, a zwłaszcza gęś, musi mieć wodę, inaczej jaja jej nie będą zalężone. Gdy więc niema gdzie stawu, sadzawki lub rzeki, to trzeba postarać się o jaja wylęgowe kaczek i gęsi z miejscowości, gdzie te ptaki mają miejsce do pływania, w towarzystwie kaczora i gęsiora.

Gdy nastanie czas wysiadywania jaj, gęsi trzeba trzymać w chlewiku, sucho utrzymanym, na sianie ułożonem w skrzynce lub koszu i dawać im karmę raz na dobę wodę, do picia, do jarzyn i zieleniny dodawać trochę piasku, gdyż ptaki wodne koniecznie go potrzebują do trawienia.

Kaczki nasiadki są strasznie bojaźliwe, dzikie, nie lubią ludzi, nie znoszą, gdy kto im zajrzy do gniazda, a już gdy zobaczą, że im kto dotknął jajka to rzucą i nie zechcą dalej wysiadywać. Trzeba o tem wiedzieć i dogodzić kaczce. Czy to trudno udać, że się nie wie, gdzie kaczka ma gniazdo i nie zajrzeć do niego ani razu, póki kaczka piskląt nie wywiedzie z ukrycia sama?

Gdy się chce kilka kaczek nasadzić, trzeba w zacisznem chlewiku nasłać dużo słomy pod ścianą, zastawić je deską, żeby się zrobiło jakby koryto szerokie, pełne słomy, drzwi zamknąć, tylko w progu wypiłować otwór pod drzwiami, przez któreby kaczki swobodnie wychodziły. Karmę stawiać pod drugą ścianą w korytku i wodę do picia, wypatrując taką chwilę, gdy kaczki powychodzą z chlewka i czekać cierpliwie aż kaczki same jaj naznoszą i kaczęta wysiedzą. Ten sposób jest najmniej kłopotliwy i daje doskonałe wyniki. Gdy kaczęta wyjdą z matką na wodę, wyżywią się prawie całkowicie same, tylko wieczorem trzeba im dać jeść, żeby do chlewika wracały.

Kaczki są bardzo pożyteczne, mało kosztują, dają wyborne mięso i doskonałe pierze na poduszki. Największa rasa to pekińskie kaczki białe, trzymające się prawie pionowo — bo mają nogi bardzo blizko ogona osadzone.

Wiadomości gospodarcze.

Zmniejszenie się upadłości. Sprawdzaniem życia gospodarczego kraju jest liczba upadłości. Podczas depresji i kryzysu liczba upadłości wzrasta. Odwrotnie zaś: spadek liczby upadłości świadczy o wzroście przemysłu i handlu. Ogólna ilość upadłości za cały rok ubiegły wyniosła 197, z czego na przemysł przypadło tylko 55. Tymczasem 1925 r. było

Час праці.

Арт. 8.

Розклад годин праці усталюється після поміщеної табелі в польськім складі, (табелька, пояснююча о розкладі часу праці в поодиноких місяцях, рівнож перерви обідові, гляди в польську табельку), причім робітники-формалі мають бути звільнювані перед полуднем о пів години скорійше, чим инші категорії робітників, а то для конечного упорядкования інвентаря.

Приймається час соняшний з тим, що за початок праці рано і пополудни уважається вихід з подвіря, а за кінець вихід з поля. Початок і кінець праці зазначується знаком. О скільки поле є віддалене більше, чим 2 клм. від подвіря, належить робітника звільнити від праці о 10 хвилин вчаснійше, відносно до кождого кільометра повище двох.

На случай пильної потреби, повищий поділ праці може бути змінений, одначе тільки в той спосіб, щоби загальне число годин зістало те саме.

На жаданнє працьодавці, на случай пильної праці, робітники є обовязані робити поза повище очеркненим часом, але за осібною винагородою у висоті за годину 50% вищу від пересічного повного зарібку годинного старших робітників денних в дотичнім маєтку. Поміщений розділ праці не обовязує у відносинах до пастухів, нічних сторожів та дозорців, о скільки виконувані через них роботи не переступають їх звичайних обовязків. (Дощеві дни і виняткової непогоди роботи в поли не повинні бути виконувані).

Арт. 9.

Порядкуваннє інвентара відбувається поза годинами праці без спеціяльної доплати. Чергові стійки при інвентари в ночи, або в святочні дні обовязують всіх формалів без спеціяльної доплати. Пастух, зглядно стаєнні дівки є вільні від праці що третий святочний день (в неділі і свята) і на той час заступається їх через инших визначених на ту ціль робітників.

Праця в святочні дні може бути виконувана тільки за обопільною згодою і по цінах о 100% вищих від платні в звичайні дні, одначе в конечній потребі робітники є обовязані 5 разів до року робити, на жаданнє працьодавці в неділі і святочні дні за повищою винагородою.

(Дальше буде).

Економія і господарство.

О насаджуванню гусей і качок.

Гуси і качки є то птахи водні, котрі люблять зимно, понеже походять з північних країв, де є вічні сніги і морози. Длятого дав їм Господь так богато і густого піря, дав їм пух, котрий охоронює їх від зимна, рівнож дав їм замилованнє до пиживи, котру легко у воді знайти можуть і з під снігу навіть видобути і дав їм оболони до плавання.

Річ природна, що гуси і качки домові, освоєні відзвичаїлися від вишукування собі поживи і потреба їм її достарчити, але потреба рівнож, знаючи їх штуку і замилуваннє, старатися їм догодити. У веснянім часі качки, а переважно гуси, мусять мати воду, в противнім случаю яйця їх небудуть з зародками. Наколи де нема ставу, саджавки або ріки, то треба постаратися о яйця з зародками качок і гусей з місцевости, де ті птахи мають місце до плавання, в товаристві качора і гусака.

Коли настане час висиджування яєць, гуси належить держати в хлівнику, сухо удержанім, на сіні, уложенім в скринці або кошику і давати їм поживу, раз на добу воду до питтся, до ярин і зеленини додавати трохи піску, понеже водні птахи конечно потребують того до травлення.

Качки насідки є дуже полохливі, дикі, не люблять людей, не зносять, наколи їм хто зазирає до гнізда, а наколи побачать, що береться яйця до руки, то покидають гніздо і не хотять дальше висиджувати. Належить о тім памятати і догоджувати качкам. Прецінь то не тяжко удавати, що не знається, де качка має гніздо та не дивитися до него ані раз, заки качка не виведе молоді з укриття сама?

Наколи хочеться кілька качок насадити, належить в затишнім хлівнику постелити богато соломи під стіну, заставити її дошкою, щоби зробилося мов корито широке, повне соломи, двері замкнути, тільки при порозі вирізати отвір в дверах, щоби качки свобідно через него виходили. Поживу ставляти під другу стіну в коритко та воду до пиття, чекаючи на час, коли качки виходять з хліва і терпеливо чекати, аж качки самі яйця позносять і виведуть качата. Той спосіб є найліпший і дає знаменитий успіх. Наколи качата вийдуть з качкою на воду, виживляються майже самі, тільки вечером належить давати їм їсти, щоби до гнізда вертали.

Качки є дуже пожиточні, мало коштують, дають знамените мясо і дуже ладне пірє на подушки. Найбільша раса, то пекінські білі качки, котрі держаться просто, понеже мають ноги осаджені дуже близько хвоста.

upadłości 519, z czego 135 przypadło na przemysł, reszta zaś na handel i na banki. W 1926 r. zanotowano 303 upadłości, z czego na placówki przemysłowe przypadło 72 wypadków. Rok tedy ubiegły należy uznać za jeden z najpomyślniejszych w dziejach ozdrowienia i odrodzenia naszego życia gospodarczego.

Ostatni bilans Banku Polskiego z dnia 31 marca wykazuje zmniejszenie zasobów kruszcowo-walutowych. Zmniejszenie to wynosi 15 miljonów zł. I tak zapas kruszcu, walut, dewiz i należności zagranicznych zaliczonych do pokrycia zmniejszył się o 12·3 milj. złotych. Łącznie zapas kruszcowo-walutowy wynosił z dniem 31 marca potężną kwotę 1·399,7 miljonów złotych. Na podkreślenie zasługuje znaczny wzrost portfelu wekslowego, większy od normalnego wzrostu pod ultimo miesiąca, a mianowicie o 20.2 miljonów złotych. Obieg banknotów wynosił 1,127.5 miljonów złotych i zmniejszył się o 6 miljonów.

Fałszywe 500 złotówki. Bank Polski zawiadamia, że pojawiły się w Katowicach i Poznaniu falsyfikaty biletów bankowych 500 złotowych. Falsyfikaty te wykonane są na papierze zwyczajnym, z tłoczonym znakiem wodnym, widocznym na powierzchni papieru. Rysunki, wykonane nieudolnie, utrzymane w kolorze brudno-szarym. Falsyfikat jest łatwy do rozpoznania.

Ile mamy szybów naftowych? W dniu 31 grudnia 1927 roku było w Polsce czynnych 2569 szybów naftowych, czyli o 8 szybów więcej, aniżeli w grudniu 1926 r. Szczególnie silnie wzrosła ilość w pompowaniu i tłokowaniu. Ilość szybów w pompowaniu wynosiła bowiem z końcem grudnia ub. roku 1724, a w tłokowaniu 359.

Kapitał zagraniczny u nas. Ministerstwo przemysłu i handlu podjęło ciekawą próbę obliczenia udziału kapitałów zagranicznych w naszem życiu przemysłowem. Ogółem obcy kapitał zaangażowany jest w Polsce na sumę ćwierć miljarda złotych, rozdzielonych w 183 spółkach akcyjnych, z których 93 jest przezeń całkowicie rządzonych. Większość, bo 60 proc. ogółu kapitału akcyjnego stanowi kapitał zagraniczny w przemyśle naftowym. W przemyśle hutniczym i górniczym kapitał zagraniczny stanowi trzecią część, w elektrotechnicznym — 35 proc., w elektrowniach — 44 proc., wreszcie w chemicznym — 18 proc. Największy udział wśród obcych kapitałów, interesujących się Polską, przypada na Francję — 177 miljonów złotych. Drugą z kolei co do wielkości grupę stanowią kapitały wiedeńskie, zaangażowane przeważnie w Małopolsce na 140 milj., trzecią belgijskie, czwartą amerykańskie. Dalej idą kapitały: szwedzki, angielski i niemiecki.

Giełda.

Giełda tłumacka.

Ceny z dnia 10. kwietnia 1928.

Ceny za 100 kg. — Pszenica 53·00. Żyto 44·00. Jęczmień 36·00. Gryka 36·00. Proso 41·00. Kartofle 8·00. Groch 46·00. Fasola 50·00. Mąka pszenna 105·00, żytnia pytl. 75 i żytnia razowa 50·00. Kasza jęczmienna 90·00, jaglana 100·00 i gryszana 100·00. Owies 39·00. Otręby pszenne 28·00 i żytnie 26·00. Siano 8·00. Słoma 3·00. Sieczka 3·50. Mięso wołowe za 100 kg. żywej wagi 150·80, cielęce 141·00 i wieprzowe 158·00. Ryż 110·00. Mleko za 1 litr 40 gr. Ser za 1 kg. 1·30. Masło 6·00. Słonina 3·00. Sadło 3·20. Łój 2·50. Smalec 3·50. Jaja 1 szt. 12 gr. Nafta 1 litr 50 gr. Węgiel 100 kg. 7·00. Cukier za 1 kg. 1·70. Cebula za 100 kg. 70·00. Buraki 40·00.

Giełda brusztyńska.

Ceny z dnia 10. kwietnia 1928.

Ceny za 100 kg. — Pszenica 55·00. Żyto 45·00. Jęczmień 42·00. Owies 42·00. Kukurudza 42·00. Fasola biała 50·00 i kolorowej 36·00. Jaśku 65·00. Prosa 50·00. Wyki 38·00. Kartofle 8·00. Groch 60·00. Hreczka 45·00. za 1 kg. żywej wagi, bydła rogatego 1·40. za 1 kg. żywej wagi nierogacizny 1·80.

Z ubiegłego tygodnia.

KRONIKA.

Kalendarzyk rzym.-kat.

15. **niedziela,** Ludwiny.
16. poniedziałek, Lamberta.
17. wtorek, Rudolfa.
18. środa, Apolonji.
19. czwartek, Emmy wd.
20. piątek, Agnieszki.
21. sobota, Anzelma.

Wszystkim naszym Czytelnikom i Sympatykom, zasyłamy z okazji Wielkiej Nocy obrządku grecko-kat., najserdeczniejsze życzenia „Wesołego Alleluja“. Redakcja.

Od Redakcji. Z dniem dzisiejszym zmniejszamy wprawdzie objętość „Prawa Rolnika“, lecz powiększamy jego format, co wychodzi na jedno.

Wyjaśnienie. W ubiegłym numerze zakradła się pomyłka, mianowicie w sprawozdaniu z Walnego Zebrania Woj. Z.Z.R. napisaliśmy, iż Dyr. Dr. Drzewicki wybrany został Wiceprezesem urzędującym, co nie jest zgodne ze statutem. Pomyłkę tę wyjaśniamy niniejszem, aby potem nie było jakichkolwiek nieporozumień.

Z KRAJU.

— Król Afganistanu przybędzie w najbliższych dniach do Warszawy.

— Polska wynalazczyni Marja Curie-Skłodowska została uznana najznakomitszą kobietą świata.

— W Krakowie spalił się przepiękny teatr „Bagatela“.

— Ojciec Święty przyjął delegację studentek polskich.

— Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim wynosi około ćwierć miljarda złotych.

— W roku 1927 wypłacił Rząd bezrobotnym ponad 48 miljonów złotych.

Господарчі вісти.

Зменшеннєся банкроцтва. Звітом господарчого життя краю є число банкроцтва. Підчас депресії і кризи число банкроцтва зрастає. Навідворот отже: спадок числа банкроцтва свідчить о зрості промислу і торговлі. Загальна скількість банкроцтва за цілий минувший рік виносила 197, з чого на промисл припало тільки 55. Тимчасом в 1925 році було банкроцтва 519, з чого 35 припало на промисл, а решта на торговлю та банки. В 1926 р. занотовано 303 банкроцтв, з чого на промисл припало 72 случаїв. Минувший тоді рік належить зачислити до найліпших в історії відродження і уздоровлдння нашого господарчого життя.

Останній білянс Польського Банку з дня 31 го марта с. р. викавує зменшеннє засобів металево-валютових. Зменшеннє то виносить 15 міліонів золотих. І так запас металю, валют, девіз і заграничних належностей зачислених до покриття зменшився о 2·7 міліонів зол, запас девіз і заграничних належностей незачислених до покриття зменшився о 12·3 міліон. зол. Включно запас металевовалютовий виносив з днем 31-го марта с. р. величезну суму 1,399 7 міліонів золотих. На підчеркненнє заслугує значний зріст портфелю векслевого, більший від нормального зросту за місяць, а іменно о 20 2 міліонів золотих. Рух банкнотів виносив 1,127.5 міліонів золотих і зменшився о 6 міліонів.

Фалшиві 500-золотівки. Польський Банк повідомляє, що появилися в Катовицях і Познанню фальсифікати банкових білєтів 500-золотових. Фальсифікати ті виконані є на звичайнім папері, з товченим водним знаком, котрого видмо на поверхні паперу. Рисунки виконані зле, удержані в брудношарій красці. Фальсифікат є легко до розпізнання.

Скільки маємо нафтових шибів? По день 31-го грудня 1929 року було в Польщі чинних 2569 нафтових шибів, або о 8 шибів більше чим в грудни 1826 р. Найбільше зросла скількість шибів в помпованню і тлокованню. — Скількість шибів в помпованцю виносила з кінцем грудня мин року 1724, а в тлокованню 359.

Заграничний капітал у нас. Міністерство промислу і торговлі підняло цікаву пробу обчислення уділу заграничних капіталів в нашім промисловім життю. Загалом чужий капітал є заангажований в Польщі на суму чверть міліярда золотих, розділених в 133 акційних спілках, з котрих 93 є цілковито в їх управі. Більшість, бо 60 проц. загального акційного капіталу, становить заграничний капітал в нафтовім промислі. В гутничім і гірничім промислі заграничний капітал становить трету часть, в елєктротехнічнім — 35 проц, в елєктровнях — 44 проц, врешті в хемічнім — 18 проц. Найбільший уділ серед чужих капіталів, інтересуючихся Польщею, припадає на Францію — 178 міліонів золотих. Другою з черги що до величини групи становлять віденські капітали, заангажовані переважно в Малопольщі на 140 міліонів зол. третою бельгійські, четвертою американські. Дальше йдуть капітали: шведські, англійські і німецькі.

БІРЖА.

Товмацька біржа.

Ціни з дня 10. квітня 1928.

Ціни за 100 кг. — Пшениця 53·00. Жито 44·00. Ячмінь 36·00. Вика 36·00. Просо 41·00. Бараболя 8·00. Горох 46·00. Фасоля 50·00. Мука пшенична 105·00. Мука житна питль. 75·00, Мука житна разова 50·00. Крупи ячмінні 90·00, просові 100·00 і гречанні 100 00. Овес 39·00. Висівки пшеничні 28·00 і житн. 26·00. Сіно 8·00. Солома 3·00. Січка 3·50. Мясо волове живої ваги за 100 кг. 105·00, телятина 141·00 і вепровина 158·00. Риж 110·000. Молоко за 1 літру 40 гр. Сир за 1 кг. 1·30. Масло 6·00. Солонина 3·00. Сало 3·20. Лій 2·20. Смалець 3·50. Яйця за 1 штуку 12 гр. Нафта за 1 літру 50 гр. Вуголь за 100 кг. 7·00. Цибуля за 100 кг. 70·00. Бураки 70·00. Бруква 70·00.

Бурштинська біржа

Ціни з дня 10. квітня 1928.

Ціна за 100 кг. — Пшениця 55·00. Жито 45·00. Ячмінь 42·00. Овес 42·00. Кукурудза 42·00. Фасоля біла 50·00 і пестра 36·00. Яськоь 65·00. Просо 50·00. Вика 38·00. Бараболі 8·00. Горох 60·00. Гречка 45·00. Живої ваги рог. худиби 1·40., живої ваги нерогатої 1·80.

З минувшого тижня.

НОВИНКИ.

Календарик греко-кат.

2. **Неділя, Великдень.**
3. Понеділок. **Світл. Пон.**
4. Второк, **Світл. Втор.**
5. Середа, Теодута.
6. Четвер, Евлихія.
7. Пятниця, Григорія.
8. Субота, Ізидіона.

Всім нашим Читачам і Симпатикам, засилаємо з нагоди Великодних Свят греко-кат. віроіспов., найсердечнійші желання „Веселих Свят“! Редакція.

Від Редакції. З сьогоднішним числом зменшуємо вправді обєм „Права Рільника“, але за те побільшуємо його формат, що на одно виходить.

Виясненнє. В попереднім числі закралася похибка, іменно в справозданню з Загальних Зборів Воєв. С. З. Р. написали ми, що Дир. Др. Држевіцький зістав вибраний урядуючим Заступ. Предсідателя, що не є згідне зі статутом. Похибку ту отсим вияснюємо, щоби опісля не було ніяких непорозумінь.

Поширюйте „Право Рільника“.

— Rzeka Niemen grozi poważnym wylewem.

— W Częstochowie zostanie niezadługo otwarte obserwatorjum astronomiczne.

ZE ŚWIATA.

— Islam przestał być religją panującą w Turcji.

— W Smyrnie miało miejsce nowe trzęsienie ziemi. Runęło około 190 domów.

— Prasa włoska przypisuje duże znaczenie wizycie Min. Zaleskiego u Mussoliniego.

— W Rosji opracowuje się projekt militaryzacji organizacyj młodzieży komunistycznej.

— W Meksyku szerzy się ospa. Dotychczas zmarło 650 osób.

— W Leningradzie aresztowano 28 Estończyków, rzekomo za szpiegostwo.

— W Hanka u miały miejsce burzliwe demonstracje przeciw Europejczykom.

— Jugosłowiańska partja chłopska ostro wystąpiła przeciw Mussoliniemu.

Ciekawe i pożyteczne.

ZBIGNIEW ORWICZ.

Oblewany poniedziałek.

Z Maciusiem to było wielkie zmartwienie.

Choć dziesięć miał dopiero lat, lecz chłopak był z niego, jak dąbczak, zdrów, czerstwy i pełen animuszu. Bywało, dwudziestolatka zwymyślał i jeszcze mu pięścią groził, a zawsze z taką pewnością siebie i rozmachem, iż bałbyś się z nim zaczynać. Nic więc dziwnego, że chodził on po wsi w sławie, jak w słońcu, aczkolwiek zawsze obdarty i zamorusany, a nawet bosy, — chodził dumny, niczem udzielny książę, wokoło wzrok bystry rzucając, z twarzą uśmiechniętą, z miną przedziwnie zawadjacką. Ciągle szukał okazji, aby kogoś poturbować, a dzieciarnia panicznie się go bała, czcią bałwochwalczą równocześnie otaczając.

Jednakowoż w Maciusiu tkwiło jakieś licho, że nikt nie mógł dać sobie z nim rady. Ani rodzice, ani nauczycielka, ani rodzeństwo starsze, czy wreszcie wójt, który niejednokrotnie musiał wkraczać z urzędową swą powagą, by załatwić pomyślnie jakieś nieporozumienie, którego powodem był nikt inny, tylko ten nicpoń Maciuś.

Matka wypłakiwała sobie oczy, — ojciec i pasem się posłużył, — bracia perswadować usiłowali, lecz nic nigdy nie pomagało.

— Maćku, Maciusiu, — mówiono mu, — hańbą jesteś dla ojców swych, cała wieś palcami cię wytyka, a nikt nie powie o tobie nawet jednego dobrego słowa. Co z ciebie wyrośnie? Popraw się, zabierz trochę do pracy, pokaż wszystkim, iż dzielny jesteś chłopak, gdyż inaczej rodzice wyklną ciebie z ojcowizny i będziesz musiał ruszać precz w świat, na łaskę obcych i ciężko zapracowany chleb.

A Maciek głową tylko kiwał i uśmiechał się, drwiąc ze wszystkich słowem:

— Właśnie...

Wziął potem krowy, pognał na pastwisko, a sam w las, zostawiając bydło bez opieki. Krowy zaś, jak zwykle, wlazły w szkodę i ojciec potem musiał płacić.

Najgorzej jednak było w szkole. Przychodził do klasy, albo nie, zależnie od humoru, a nauczycielce zawsze tak dokuczał, iż raz mu ona powiedziała:

— Jeżeli ja kiedyś ciężko zachoruję, to tylko przez ciebie, Maćku.

I nie trzeba było długo czekać. Jednego dnia dzieci dowiedziały się, że ich Pani zachorowała, przyczem lekarze kazali jej gdzieś daleko jechać, podobno aż do Zakopanego, aby ratowała nadwątlone zdrowie. Dzieci posmutniały i rada w radę uchwaliły, iż dla nauczycielki ich niema już ratunku, że musi umrzeć, a cała wina nie spada na nikogo innego, tylko na Maćka. Maciek podsłuchał to orzeczenie i stało się z nim coś niesamowitego. Posmutniał, stracił apetyt, nigdzie się nie pokazywał, nad czemś ciężko sumując. Zaczęło to nawet zastanawiać starszych.

Aż przyszła Wielkanoc i ten poniedziałek, w którym młodzi czynią sobie tyle psikusów. Maciek wyszedł na wieś markotny, nikogo nie oblewał, udziału w zabawach nie brał, a w oczach palił mu się jakiś żal i smętek. Kiedy zaś znalazł się koło chaty, w której ongiś nauczycielka mieszkała, ktoś nagle chlusnął nań kubełkiem wody. Maciek sponsowiał wściekłością i pragnąc odwetu, rzucił się w podwórze za uciekającym chłopcem. Aż nagle stanął, jakby wryty, gdyż ujrzał oto wychodzącą z chaty nauczycielkę. Maciuś nie wiedział o tem, że Pani wróciła już zdrowa i stąd to jego wielkie zadziwienie. Ale też i stało się z nim coś dziwnego. Zarumienił się, zaczął cały drżeć, a łzy napełniły źrenice rozradowane szczęściem.

— Cóż to Maćku, biegłeś mnie oblać? — pyta go nauczycielka.

— Jakto, więc pani żyje, nie umarła?

— Żyję i wróciłam, aby was uczyć.

— Och, jak to dobrze, bo ja się tak chcę teraz uczyć i być posłusznym... Ja tak...

Nie mógł Maciuś dokończyć, gdyż łzy zdławiły go, runął więc skruszony do kolan tej, która niesie oświaty kaganiec.

A potem był najlepszym uczniem.

Jakie lekarstwa trzeba mieć w apteczce domowej?

Kwiat lipowy. Powinien być zebrany zaraz po rozkwitnięciu i w czasie pogodnym, poczem starannie wysuszony, z zachowaniem koloru żółto-zielonawego. Zebrany przedwcześnie, np. w pączkach jeszcze, i za późno, t. j. opadający, jak również z owocem (orze-

З КРАЮ.

— Король Афганістану прибуде в найблищих днях до Варшави.

— Польська винахідниця Марія Куріє-Склодовська зістала узнаною яко найзнаменитша женщина світа.

— В Кракові згорів прегарний теарт „Багателя“.

— Святий Отець приняв делеґацію польських студенток.

— Заграничний капітал в польськім промислі виносить около чверть мілярда золотих.

— В 1927 році виплатило Правительство безробітним повище 48 міліонів золотих.

— Ріка Нємен грозить поважним виливом.

— В Чехословаччині зістане в коротці отворене астрономічне обсерваторіюм.

ЗІ СВІТА.

— Іслям перестав бути пануючою релігією в Турції.

— В Смирні мав місце новий землетрус. Завалилося около 190 домів.

— Італійсьська преса приписує велике значіннє візиті Мін. Залєського у Мусолінього.

— В Росії опрацьовується проєкт мілітаризації орґанізацій комуністичної молоді.

— В Миксику шириться віспа. Дотепер померло 650 осіб.

— В Лєнінграді арештовано 28 Естоньчиків, підозрілих о шпиґунство.

— В Ганкан мали місце бурливі демонстрапії против Европейчиків.

— Югословіянська хлопська партія виступила остро против Мусолінього.

Цікаве і пожиточне.

ЗБІГНЄВ ОРВИЧ.

Обливаний Понеділок.

З Івасем то була непорадна година.

Хотяй десять літ мав доперва, але хлопчик був з него, мов дубчак здоров, моторний та повен охоти. Бувало і двайцятилітнього виґаньбив та еще і рукою йому накивав, а завсіґди з такою певністю себе і розмахом, що боявбись з ним починати. Отже нічо дивного, що ходив він по селу в славі, як в сонці, хотяй завсіґди обдертий і замазаний, а навіть і босий, — ходив гордий, нічим удільний князь, — в округ бистрий зір кидаючи, з усьміхненим лицем, з виглядом мов який розбишака. Вічно шукав нагоди, щоби кого потурбовати, а дітвора страшно його боялася, з великою почестю його окружала.

Одначе в Івасю сиділо якесь лихо, що ніхто не міг дати собі з ним ради. Ані родичі, ані учителька, ані старша родина, та в кінці начальник, котрий неоднократно мусів свою урядову повагу уживати, щоби розсудно полагодити якесь непорозумінnє, котрого причиною був ніхто инший, тільки той ледащо Івась.

Мати виплакувала собі очи, — батько і пасом часто послугувався — браття старалися витолкувати, але нічо ніколи не помагало.

— Івасьо, Івасуньо, — говорено йому, — соромом ти є для своїх батьків, ціле село пальцями на тебе показує, та ніхто на тебе не скаже ні одного доброго слова. Що з тебе виросте? Поправся, возьмися до праці, покажи всім, що ти моторний хлопець, понеже инакше родичі виклєнуть тебе з батьківщини, та будеш мусів іти в світ за очи, на ласку чужих і тяжко запрацьований хліб.

А Івась тільки головою кивав і посміхувався, та з кпинами відповідав.

— Властиво...

Потім взяв корови, пігнав на пасовиско, а сам в ліс, полишаючи худобу без опіки. Корови — як звичайно — полізли в шкоду, а батько опісля мусів платити.

Одначе найгірше було в школі. Приходить до кляси, або ні, залежно від гумору, а учительці вічно так докучав, що одного разу вона йому сказала:

— Наколи я тяжко занедужаю, то тільки через тебе Івасю.

Та не треба було довго ждати. Одного дня діти довідалися, що їх Пані занедужала, причім лікарі казали її десь далеко їхати, мабуть аж до Закопаного, щоби ратувати підупале здоровлє. Діти посоловіли і рада в раду ухвалили, що для учительки нема вже ратунку, що мусить умирати, а ціла вина спадає на нікого иншого, тільки на Івася. Івась підслухав то об калованнє, та сталося з ним щось несамовитого. Посоловів, стратив апетит нігде не показувався, над чимось тяжко сумуючи. То почало застанавляти і старших.

Надійшов Великдень, і той понеділок, в котрім молодіж робить собі пакости. Івась вийшов на село сумний, нікого не обливав, уділу в забавах не брав, а в очах горів йому якись жаль і сум. А коли знайшовся коло хати, в котрій колись мешкала учителька, хтось нагло хляпнув в него горшком води. Івась почервонів зі злости і хотячи віддати — кинувся в подвірє за втікаючим хлопцем. Та в кінці станув як вритий, понеже узрів виходячу учительку з хати. Івась не знав о тім, що Пані вернула вже здорова і з відси то його здивованнє. Рівночасно сталося з ним щось дивного. Почервонів, почав трястися, а сльози наповнили зіниці розрадовані щастєм.

szkami), wartości leczniczej nie posiada. Brunatnego i zatęchłego używać nie należy. Zbiera się z przykwiatkiem błoniastym (ze skrzydełkiem).

Kwiat lipowy używany jest w naparze do picia, jako środek napotny, przeciwgorączkowy. Przy gorączce daje się ocukrzony i z cytryną, sokiem berberysowym lub porzeczkowym, gdyż sam jest dla chorego zbyt mdły i prędko brzydnie. Przechowywać w pudełku zamkniętem.

Mięta pieprzowa nie powinna zawierać grubych badyli (zdrzewniałych brunatnawych łodyg), lecz tylko liście i miękkie wierzchołki; zbiera się z mięty pieprzowej, umyślnie do lekarskiego użytku uprawnianej. Wszelkie gatunki mięty dziko rosnącej u nas (polna, wodna, leśna itd.) działanie mają znacznie słabsze od mięty pieprzowej i tej ostatniej zastąpić nie mogą.

Miętę używa się jako napar do picia; przy rozwolnieniu, boleściach i rozstroju żołądka, jako środek rozgrzewający, powstrzymujący i dezynfekcyjny.

Miętę przechowywać należy w naczyniu zamkniętem, dla zabezpieczenia od ulatniania się olejku, stanowiącego jej główną wartość.

Rzeczy ciekawe.

Król trucizn. Nielada oryginałem jest bogaty arystokrąta berliński Haus von Wolzugen, zamieszkały stale w stolicy niemieckiej, choć posiadający olbrzymie dobra w Bawarji. Wolzugen zbiera z dziwną namiętnością od szeregu lat trucizny. Pokoje jego pałacu zapełnione są szafami, w których mieszczą się w kosztownych kryształowych flakonach płyny czerwone, żółte, niebieskie, zielone itd. Trucizny w stanie stałym mieszczą się w pięknych, oszklonych pudełeczkach. Wolzogen jest ogromnie dumny ze swojej kolekcji i niedawno wystawił ją na widok publiczny. „Posiadam ogromną władzę — oświadczył dziennikarzom. — Gdybym chciał, mógłbym tysiączną częścią moich zbiorów wytruć całą ludzkość!“. Rzecz dziwna, że policja berlińska toleruje tak dziwną i niebezpieczną manję. Co prawda — ogólne poważanie, jakiem się cieszy sędziwy arystokrata, daje pełną gwarancję, że nie zrobi on złego użytku z takiej masy złego, nagromadzonej w pałacu swoim.

Wesoły kącik.

Ostatnia pociecha.

Do starego, umierajacego wilka morskiego (żeglarza), zawezwano pastora. Kiedy wszedł on do chorego, zauważył na stole butelkę rumu.

— Czy to jest wasza ostatnia pociecha w takiej chwili, — pyta pastor z wyrzutem.

— Nie, panie pastorze, mam w piwnicy jeszcze kilka butelek.

Z listu kucharki do narzeczonego.

Kochany Jasiu! Posyłam Ci kawałek cielęciny. Jest on mały, ale pochodzi z serca kochającej Cię — Wiktusi.

— Що то Івасю, ти прибіг, щоби мене обіляти, — питає його учителька.

— Отже Пані жиє, не вмерла?

— Жию і вернула, щоби вас учити.

— Ох, як то добре, понеже я так хочу тепер вчитися і бути чемним... Я так...

— Не міг Івась докінчити, понеже сльози почали його давити, кинувся зворушений до колін тій, котра несе просвіти смолоскип.

Опісля був найліпшим учеником.

Які ліки належить мати в домашній аптиці?

Липовий квіт. Повинен бути зібраний сейчас наколи розцвитеся і в погіднім часі, опісля старанно висушений, з захованнєм жовто-зеленавої краски. Зібраний вчаснійше, пр. в пупинках еще, і за пізно, т. є. опадаючий вже, як рівнож з насіннєм (оріщками), не посідає лічничої вартости. Брунатного і сплеснілого уживати не належить. Збираєтьcя з приквітками оболонкама (з скрильцями).

Липовий квіт уживаний є яко чай до пиття, яко средство на поти, протигорячкове. При горячці уживаєся з цукром і цитриною, берберисовим або порічковим соком, понеже сам є для слабого дуже нудний і скоро збриджуєтьcя. Переховувати в замкненім пуделку.

Перцева мятка не повинна мати грубе бадиллє (здеревілих брунатних бадиль), але тільки листє і мягкі вершки; збираєся з перпевої мятки, спеціяльно до лікарського ужитку управлюваної. Всіякі гатунки мятки дико ростучої у нас (пільна, водна, лісна і пр.) мають вартість далеко менчу від перцевої мятки і тої послідньої заступити не можуть.

Мятку уживаєтьcя яко чай до пиття; при розвільненню, недомаганнях і розстрою жолудка, яко розгріваюче средство, повздержуюче і десинфекційне.

Мятку належить переховувати в замкненій посудині, для забезпечення, щоби не вивітрів олійок, котрий становить її головну нартість.

Цікаві річи.

Король отруї. Неабияким оригіналом є богатий берлінський аристократа Ганс фон Вольцоген, стало замешкалий в німецькій столиці, помимо, що посідає величезні добра в Баварії. Вольцоген збирає з дивним налогом від ряду літ отруї. Покої його палати переповнені є шафами, в котрих містяться в цінних кришталевих фляконах плини червоні, жовті, сині, зелені і пр. Отруї в стані сталім містяться в прегарних, ошклених пуделочках. Вольцоген є дуже гордий зі своєї колекції і недавно виставив її на суспільний вид. Посідаю величезну владу — освідчив дневникарям. Наколиби я захотів, мігбим тисячною частю моєї збірки витроїти ціле населеннє!... Дивна річ, що берлінська поліція толерує так дивну і небезпечну манію. Що правда — загальне поважаннє, яким тішиться старенький аристократа, дає повну гваранцію, що не зробить він злого ужитку з такої маси злого, нагромадженого в своїй палаті.

Wydawca: ZWIĄZEK ZAWODOWYCH ROLNIKÓW. — Видавець: СОЮЗ ЗАВОДОВИХ РІЛЬНИКІВ.
Z druk. i lit. St. Chowańca w Stanisławowie. З друк. і літогр. Ст. Хованця в Станиславові.